

1. Η ΣΥΓΚΡΟΥΣΗ ΙΣΡΑΗΛ ΧΑΜΑΣ ΚΑΙ Η ΣΧΕΣΗ ΤΟΥΡΚΙΑΣ ΔΥΣΗΣ

Μέσο: . . . . . ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 22/10/2023 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 22/10/2023

Σελίδα: 23

Innews AE - Αποδελτίωση Τύπου - <http://www.innews.gr>

ΓΝΩΜΗ

Η σύγκρουση Ισραήλ - Χαμάς και η σχέση Τουρκίας - Δύσης

ΤΟΥ ΘΑΝΑΣΗ ΜΑΝΗ

Ενώ η στάση της Τουρκίας απέναντι στην εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία φάνταζε ως «λυδία λίθος» για τις σχέσεις Τουρκίας - Δύσης, κυρίως με τις ΗΠΑ, έρχεται τώρα να προστεθεί και η αναπάντεχη έκρηξη βίας στο Ισραήλ και τη Γάζα ως μια νέα πρόκληση που γεννά σημαντικές απειλές για τις σχέσεις των δύο μερών, καθώς και ορισμένες ευκαιρίες για συνεργασία.

Οι παράλληλοι μονόλογοι Τουρκίας και ΗΠΑ, που μπορούν να εξελιχθούν σε σκληρή δημόσια αντιπαράθεση για το ποιος ευθύνεται για τη σύγκρουση και την εξέλιξή της, η έλλειψη κοινού τόπου για τη διαφαινόμενη χερσαία επίθεση στη Γάζα από τον ισραηλινό στρατό και η χωρίς προϋποθέσεις προσφορά πολιτικής και διπλωματικής στήριξης καθώς και υλικοτεχνικής βοήθειας προς τα εμπόλεμα μέρη αποτελούν παραδείγματα πολιτικών αποκλίσεων και κακοφωνίας μεταξύ Τουρκίας και ΗΠΑ. Αυτό έχει τη δυναμική να εκτροχιάσει τη διαδικασία ομαλοποίησης των αμερικανοτουρκικών σχέσεων, η οποία είχε ξεκινήσει το καλοκαίρι του 2023 με τη στροφή της Τουρκίας υπέρ της ένταξης της Σουηδίας στο ΝΑΤΟ και την ταυτόχρονη διαβεβαίωση αμερικανών αξιωματούχων ότι θα προσπαθούσαν να πείσουν το Κογκρέσο να ανάψει το πράσινο φως για την πώληση F-16 στην Τουρκία.

Οι ευκαιρίες για συνεργασία εστιάζονται στην άμεση αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης στη Γάζα με την ταυτόχρονη πίεση στα εμπόλεμα μέρη, ώστε να επιτρέψουν τη δημιουργία ενός ασφαλούς διαδρόμου ανθρωπιστικής βοήθειας, καθώς και στην ουσιαστική συζήτηση για τους όρους μιας κατάπαυσης πυρός πριν ο πόλεμος μετατραπεί σε μια σύγκρουση «χωρίς επιστροφή». Επιπρόσθετα, σε μια τόσο κρίσιμη περίοδο για το πολιτικό μέλλον της Χαμάς στη Λωρίδα της Γάζας, η Τουρκία ενδεχομένως θα μπορούσε να διαδραματίσει ρόλο-κλειδί για τη σταδιακή μεταστροφή της σε

οργάνωση που αποδέχεται την ύπαρξη του Ισραήλ, όπως εκείνη που πραγματοποίησε η Οργάνωση για την Απελευθέρωση της Παλαιστίνης (ΟΑΠ) του Γιασέρ Αραφάτ στις αρχές της δεκαετίας του '90. Ομως αυτό μοιάζει ουτοπικό αν σκεφτούμε ότι η Χαμάς, πέρα από τις πολιτικές διαφορές που έχει με την ΟΑΠ στο ζήτημα της λύσης του Παλαιστινιακού, εξαρτάται από το Ιράν, το οποίο δημοσίως μιλάει για την «καταστροφή του Κράτους του Ισραήλ», ενώ μετά την αποχώρηση των ΗΠΑ από τη συμφωνία για τα πυρηνικά το 2018, καθώς επίσης και την εξάπλωση της «Σιιτικής Ημισελήνου» από τον Τεχεράνη μέχρι τη Βηρυτό μέσω του Ιράκ και της Συρίας μετά την ήττα του Ισλαμικού Κράτους, φαντάζει περισσότερο ισχυρό από ποτέ στην περιοχή.

Οι πρώτες αντιδράσεις των δύο πλευρών καταδεικνύουν ότι σε αυτή τη φάση η σύγκρουση Ισραήλ και Χαμάς λειτουργεί διαβρωτικά για τις αμερικανοτουρκικές σχέσεις. Η Τουρκία, σε αντίθεση με τη στάση της στην Ουκρανία όπου έχει ακολουθήσει ρητορική κατευνασμού και έχει προσπαθήσει να παίξει τον ρόλο του γεφυροποιού, έχει αναπτύξει συγκρουσιακή ρητορική σε σχέση με το Ισραήλ και τις ΗΠΑ, κατηγορώντας το μεν πρώτο για «γενοκτονία» και εγκλώντας τις δε δεύτερες για την αποστολή αεροπλανοφόρων στην περιοχή. Οι ΗΠΑ αντίστοιχα στηρίζουν απόλυτα τις στρατιωτικές επιχειρήσεις του Ισραήλ. Επομένως, ο ρόλος και των δύο περιορίζεται σε αυτή τη φάση στη στήριξη των αντιμαχόμενων πλευρών και όχι στη διαμόρφωση ενός κοινού σχεδίου δράσης για την αποφυγή περαιτέρω όξυνσης του πολέμου και της γεωπολιτικής αστάθειας, ενώ παράλληλα δείχνουν να κλείνουν τα μάτια στις δευτερογενείς αρνητικές συνέπειες που έχει η συνέχιση του πολέμου στις σχέσεις τους.

Ο κ. Θανάσης Μανής είναι αναλυτής Διεθνών Σχέσεων και Εξωτερικής Πολιτικής στο **ΕΛΙΑΜΕΠ**.